

Perspektywy rozwoju branży rolno-spożywczej w województwie łódzkim

dr Ewa Kochańska

KOORDYNATOR PROJEKTU

AGENDA

1. Sytuacja branży rolno-spożywczej – statystyki i prognozy
2. Odpady biodegradowalne i możliwości ich wykorzystania dla budowania przewagi konkurencyjnej branży rolno-spożywczej – jak robią to w Skandynawii....
3. Źródła finansowania innowacji technologicznych w branży rolno-spożywczej – nowa perspektywa finansowa 2014-2020

2/...

KOORDYNATOR PROJEKTU

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

- Transakcje na rynku rolno-spożywczym stanowią 6% handlu światowego, podczas gdy ok. 40 lat temu było to 20%;
- Największym światowym eksporterem i importerem pozostają Stany Zjednoczone. Ich sytuację charakteryzuje ujemny bilans handlowy i malejący udział w eksporcie światowym;
- Branża rolno-spożywcza zatrudnia ok. 5 mln osób w ponad 300 tys. firm, większość (ponad 99%!) przedsiębiorstw w tej branży to firmy małe lub średniej wielkości. Tylko nieliczne przedsiębiorstwa - głównie wielkie korporacje międzynarodowe są w stanie konkurować z nimi w skali globalnej;
- Wartość unijnego rynku napojów i żywności - liczona w cenach detalicznych) wynosi prawie 1,3 bln USD. W zakresie sprzedaży jest to rynek w coraz większym stopniu skoncentrowany. W większości krajów UE udział trzech największych detalistów w całości sprzedaży żywności i napojów waha się w granicach 20-60%. Największy jest on w przypadku Szwecji: ok.80%, Irlandii: ok. 60% i Grecji: 53%, natomiast najmniejszy - we Włoszech: ok.23%, w Polsce: ok.20%, w Bułgarii: ok.18% i w Rumunii: ok.15%.
- Udział Unii Europejskiej w światowym eksporcie produktów rolno-spożywczych spadł w ciągu ostatnich dziesięciu lat z 25% do 20%;

KOORDYNATOR PROJEKTU

- Podtrzymywaniu relatywnie dobrej sytuacji branży spożywczej, nawet w okresach gorszej koniunktury, sprzyja stabilny popyt na żywność i napoje w krajach UE. W 2009 r., który był pierwszym rokiem recesji gospodarczej - produkcja żywności spadła o 1%, a napojów - o 2,5%, ale już w kolejnym roku odnotowano wzrost produkcji żywności o ponad 2%, a napojów - o 1,5%;
- Sektor rolno-spożywczy okazał się bardziej odporny na kryzys niż inne sektory gospodarki: rentowność firm rolno-spożywczych w Unii Europejskiej spadła średnio o ok. ¼, podczas gdy w innych sektorach marże zostały obcięte mniej więcej o połowę;
- Wydatki na prace badawczo-rozwojowe w branży rolno-spożywczej odpowiadają niewielkiemu procentowi produkcji – ok. 0,4% ogółem i 1,2% w Japonii;

Główni światowi eksporterzy żywności i napojów

■ Unia Europejska 18,6	■ USA 11,9
■ Brazylia 7,8	■ Chiny 6,7
■ Tajlandia 5,1	■ Argentyna 5,0
■ Kanada 4,0	■ Malezja 3,8
■ Indonezja 3,8	■ Pozostali eksporterzy 33,3

Źródło: EuroStat, 2009

KOORDYNATOR PROJEKTU

KOORDYNATOR PROJEKTU

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

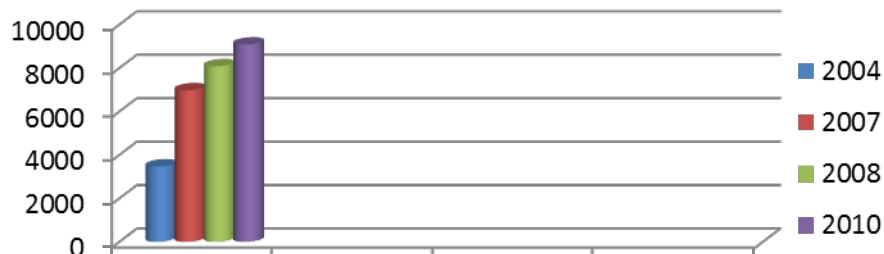
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

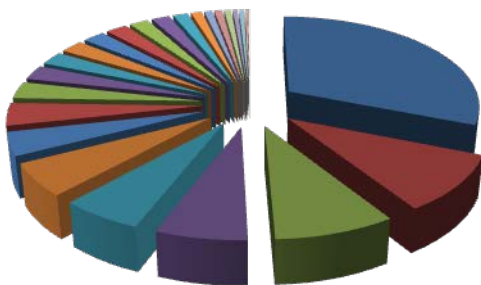
PROJEKT WSPÓLFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

Struktura towarowa polskiego eksportu artykułów rolno-spożywczych do państw UE w 2010 r.

Dynamika polskiego eksportu artykułów rolno-spożywczych do państw UE w latach 2004-2010

Struktura geograficzna polskiego eksportu artykułów rolno-spożywczych do krajów UE w 2010 r.

Niemcy 31,2	Wielka Brytania 8,6	Czechy 8,6	Holandia 6,5
Francja 5,9	Włochy 5,7	Węgry 4,1	Słowacja 4,0
Litwa 3,0	Dania 2,6	Rumunia 2,4	Hiszpania 2,3
Szwecja 2,2	Belgia 2,1	Austria 1,9	Irlandia 1,8
Łotwa 1,5	Bułgaria 1,1	Finlandia 0,8	Grecja 0,8
Estonia 0,7	Słowenia 0,5	Portugalia 0,5	Cypr 0,2
Malta 0,1	Luksemburg 0,1		

Produkt	Wartość eksportu /mln EUR/	Udział w eksporcie do UE /w %/
Mięso i podroby jadalne	1 716,0	18,9
Produkty mleczarskie; jaja ; miód	1 036,2	11,4
Przetwory spożywcze	724,7	8,0
Ryby	620,2	6,8
Przetwory ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka; pieczywa cukiernicze	618,8	6,8
Przetwory z mięsa	580,6	6,4
Warzywa	576,3	6,3
Przetwory z warzyw, owoców, orzechów	570,9	6,3
Kakao i przetwory z kakao	505,3	5,6
Napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet	416,3	4,6
Owoce i orzechy jadalne	405,6	4,5
Owoce i orzechy jadalne, oleje	327,2	3,6
Cukry i wyroby cukiernicze	262,2	2,9
Zboża	266,6	2,9
Kawa, herbata i przyprawy	199,9	2,2
Nasiona i owoce oleiste	196,2	2,2
Produkty przemysłu młynarskiego; sład; Skrobie	52,7	0,6
RAZEM	9 075,8	100,0

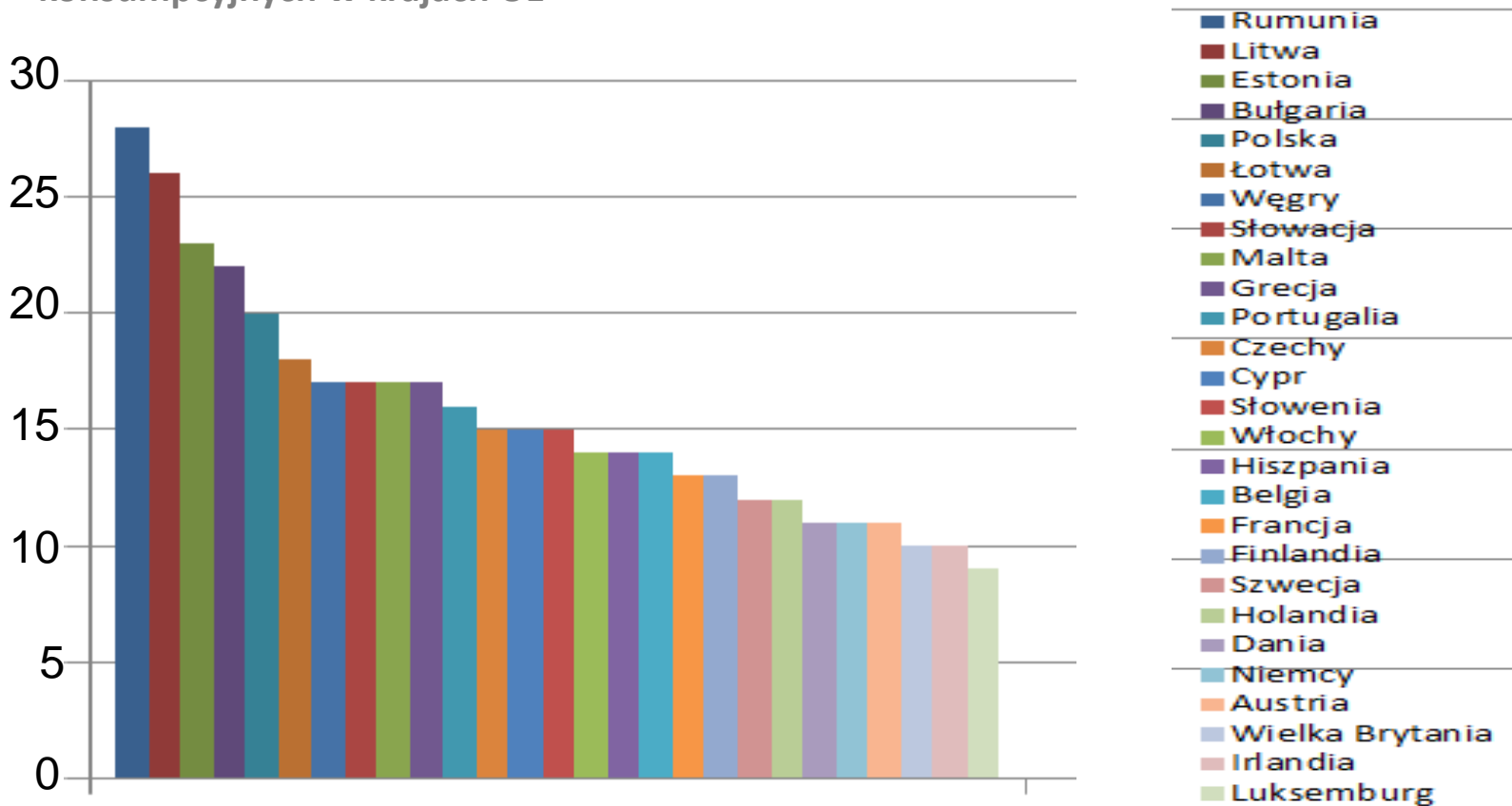
Sukces branży rolno-spożywczej w Polsce

- Przemysł spożywczy należy do najważniejszych i najszybciej rozwijających się dziedzin gospodarki w Polsce. Jego udział w wartości sprzedaży całego przemysłu wynosi blisko 24% i jest ok. 9 punktów procentowych wyższy niż w 15 krajach Unii Europejskiej, gdzie wynosi średnio 15%.
- W 2010 roku sprzedaż na rynku spożywczym wyniosła 240 mld zł, o 3% więcej niż w roku 2009, w 2012: ok. 280 mld złotych;
- Do 16% wzrostu rynku spożywczego w największym stopniu przyczynia się rynek wewnętrzny i segment sklepów dyskontowych;
- Elastyczność popytu na podstawowe artykuły żywnościowe (np. mięso, mleko, warzywa) jest niska (około 0,2), a w przypadku niektórych produktów ma wartość ujemną (np. ziemniaki, mleko pełne o zawartości tłuszczu powyżej 3,2%). Spożycie tych artykułów jest stabilne lub też ma tendencję spadkową;
- W polskim modelu konsumpcji dominuje żywienie domowe: udział spożycia w placówkach gastronomicznych wzrasta, ale wciąż jest on niewielki (ok. 6%);
- Dane o wielkości spożycia nie potwierdzają przestawienia się Polaków na zalecaną zdrową dietę, zbliżoną do śródziemnomorskiej. Wzrasta spożycie tłuszczów roślinnych, drobiu, a ostatnio także ryb i przetworów rybnych, lecz nadal bardzo małe jest spożycie owoców i warzyw, a stale obniża się konsumpcja mleka;

Źródło: Strategia rozwoju branży spożywczej, Bogdan Kęпка, 2010

KOORDYNATOR PROJEKTU

Udziały wydatków na zakup żywności i napojów bezalkoholowych w całości wydatków konsumpcyjnych w krajach UE

Źródło: EuroStat, 2009

KOORDYNATOR PROJEKTU

Marketingowy Ranking Sieci Detalicznych, II 2013

Ranking Sieci Detalicznych, pierwsza "20"

Pozycja (poprzednia pozycja)	Nazwa sieci	Nazwa operatora	Format	Ocena ogólna 10.09.2012	Ocena ogólna 19.02.2013
1 (1)	Biedronka	Jeronimo Martins Polska	dyskonty	80,43	79,41 ▼
2 (2)	Tesco hipermarkety	Tesco Polska	hipermarkety	79,68	78,99 ▼
3 (4)	Auchan	Grupa Auchan	hipermarkety	75,00	76,45 ▲
4 (3)	Lidl	Lidl Polska	dyskonty	76,05	76,37 ▲
5 (6)	Kaufland	Kaufland Markety	hipermarkety	73,68	74,53 ▲
6 (5)	Carrefour	Carrefour Polska	hipermarkety	74,74	74,34 ▼
7 (8)	Netto	Netto	dyskonty	73,47	73,97 ▲
8 (7)	Intermarché	Grupa Muszkieterów	supermarkety	73,48	73,92 ▲
9 (12)	Piotr i Paweł	Piotr i Paweł	supermarkety	71,37	72,81 ▲
10 (9)	Tesco supermarkety	Tesco Polska	supermarkety	72,54	71,87 ▼
11 (10)	POLOmarket	Polomarket	supermarkety	71,52	71,83 ▲
12 (14)	E.Leclerc	Grupa E.Leclerc	hipermarkety	70,21	71,02 ▲
13 (13)	Zabka	Zabka Polska	convenience	70,56	70,68 ▲
14 (17)	Alma Delikatesy	Alma Market	supermarkety	68,09	69,81 ▲
15 (19)	Dino	Dino Polska	supermarkety	67,28	68,48 ▲
16 (15)	E. Leclerc	Grupa E. Leclerc	supermarkety	68,99	68,34 ▼
17 (16)	Delikatesy Centrum	Grupa Eurocash	sklepy spożywcze MSD	68,20	68,03 ▼
18 (11)	Real	Metro Group w Polsce	hipermarkety	71,43	67,85 ▼
19 (18)	Eko	Eko Holding	supermarkety	67,83	67,45 ▼
20 (20)	Carrefour Market	Carrefour Polska	supermarkety	65,65	66,29 ▲

Marketingowy Ranking Sieci Detalicznych, II 2013

Źródło: <http://www.egospodarka.pl>

Hipermarkety

Pozycja	Nazwa sieci	Nazwa operatora	Ocena ogólna 10.09.2012	Ocena ogólna 19.02.2013
1	Tesco	Tesco Polska	79,68	78,99
2	Auchan	Grupa Auchan	75,00	76,45
3	Kaufland	Kaufland Markety	73,68	74,53
4	Carrefour	Carrefour Polska	74,74	74,34
5	E.Leclerc	Grupa E.Leclerc	70,21	71,02
6	Real	Metro Group w Polsce	71,43	67,85

Supermarkety

Pozycja	Nazwa sieci	Nazwa operatora	Ocena ogólna 10.09.2012	Ocena ogólna 19.02.2013
1	Intermarché	Grupa Muszkietierów	73,48	73,92
2	Piotr i Paweł	Piotr i Paweł	71,37	72,81
3	Tesco	Tesco Polska	72,54	71,87
4	POLOmarket	Polomarket	71,52	71,83
5	Alma Delikatesy	Alma Market	68,09	69,81
6	Dino	Dino Polska	67,28	68,48
7	E. Leclerc	Grupa E.Leclerc	68,99	68,34
8	Eko	Eko Holding	67,83	67,45
9	Carrefour Market	Carrefour Polska	65,65	66,29
10	Topaz	Topaz	61,40	62,03
11	Stokrotka	Grupa Emperia	61,58	61,71
12	MarcPol	MarcPol	57,75	59,91
13	Simply Market	Grupa Auchan	59,37	59,21
14	Aldik	Aldik Nova	56,71	57,26
15	Sano	Sano	Nowość	54,69
16	Delima Delikatesy	Grupa Emperia	51,50	49,96
17	Bomi Delikatesy	Grupa Bomi	46,96	46,96
18	Rast	Ibes	48,41	45,71

Dyskonty

Pozycja	Nazwa sieci	Nazwa operatora	Ocena ogólna 10.09.2012	Ocena ogólna 19.02.2013
1	Biedronka	Jeronimo Martins Polska	80,43	79,41
2	Lidl	Lidl Polska	76,05	76,37
3	Netto	Netto	73,47	73,97
4	Aldi	Aldi	61,50	61,20

Marketingowy Ranking Sieci Detalicznych, II 2013

Sklepy spożywcze: małe, średnie, duże

Pozycja	Nazwa sieci	Nazwa operatora	Ocena ogólna 10.09.2012	Ocena ogólna 19.02.2013
1	Delikatesy Centrum	Grupa Eurocash	68,20	68,03
2	ABC	Grupa Eurocash	63,33	63,75
3	Carrefour Express	Carrefour Polska	61,35	61,98
4	Chata Polska	Chata Polska	62,28	61,69
5	Arhelan	Arhelan Burzyńscy	61,24	61,52
6	Lewiatan	Grupa Eurocash	62,24	61,45
7	Nasz Sklep	PSH Nasz Sklep	60,00	60,85
8	Top Market	Polska Grupa Supermarketów	58,94	60,01
9	Milea Delikatesy	Grupa Emperia	59,09	59,09
10	Odido	Makro Cash and Carry	58,97	58,90
11	SPAR Market, SPAR Express, EUROSPAR	SPAR	56,88	58,42
12	PSS Spółem	Spółem Białystok	57,98	58,26
13	Groszek	Grupa Eurocash	58,40	58,11
14	Krakowski Kredens	Alma Market	56,94	57,36
15	Euro Sklep	Grupa Eurocash	57,10	56,73
16	Eden	Eden	55,65	56,06
17	Hitpol	Hitpol	54,31	55,17
18	Rabat Detal	Eko Holding	56,95	54,57
19	Kropka	Detal Polski	54,79	53,83
20	Livio	LD Holding	53,75	53,59
21	Zielony Market	SPS Handel	53,28	53,16
22	Chorten	Chorten	51,99	52,95
23	eLDe	LD Holding	51,23	50,12
24	Sieć 34	LD Holding	50,75	50,08
25	Sezamek	Sieć Handlowa Sezamek	49,51	49,77
26	IGA	Grupa Eurocash	51,14	49,06
27	Koniczynka	Detal Holding	48,08	48,08
28	Rosa	Vita Idea	49,71	47,68

Marketingowy Ranking Sieci Detalicznych, II 2013

Top 10				
Lp	Nazwa sieci	Nazwa operatora	Ocena ogólna 19.02.2013	Zmiana w punktach
1	MarcPol	MarcPol	59,91	2,16
2	Alma Delikatesy	Alma Market	69,81	1,72
3	SPAR Market, SPAR Express, EUROSPAR	SPAR	58,42	1,54
4	Auchan	Grupa Auchan	76,45	1,45
5	Piotr i Paweł	Piotr i Paweł	72,81	1,44
6	Dino	Dino Polska	68,48	1,20
7	Top Market	Polska Grupa Supermarketów	60,01	1,07
8	Chorten	Chorten	52,95	0,96
9	Hitpol	Hitpol	55,17	0,86
10	Nasz Sklep	PSH Nasz Sklep	60,85	0,85

Źródło: <http://www.egospodarka.pl>

MARCPOL
 25 lat

LAUREAT KONKURSU
 TERAZ POLSKA

Głównym źródłem konkurencyjności polskich produktów były i nadal są przewagi kosztowo-cenowe, które wynoszą:
ok. 20% w przypadku rolnictwa,
ok. 30% w przypadku przetwórstwa
i ok. 40% w przypadku konsumenta,
ale to źródło powoli się wyczerpuje,
zwłaszcza w kontekście szybko rosnących kosztów pracy
i zmian na światowym rynku żywności.

**Zaawansowanie technologiczne polskiego przemysłu spożywczego w okresie ostatnich lat zdecydowanie wzrosło, zbliżając się do średniej europejskiej.
Jest to związane głównie z działalnością wielkich koncernów, choć i mniejsze, krajowe firmy są zainteresowane rozwojem nowoczesnych technologii i form organizacyjnych.**

KOORDYNATOR PROJEKTU

PRZEWIDYWANE ZMIANY NA RYNKU PRZETWÓRSTWA SPOŻYWCZEGO

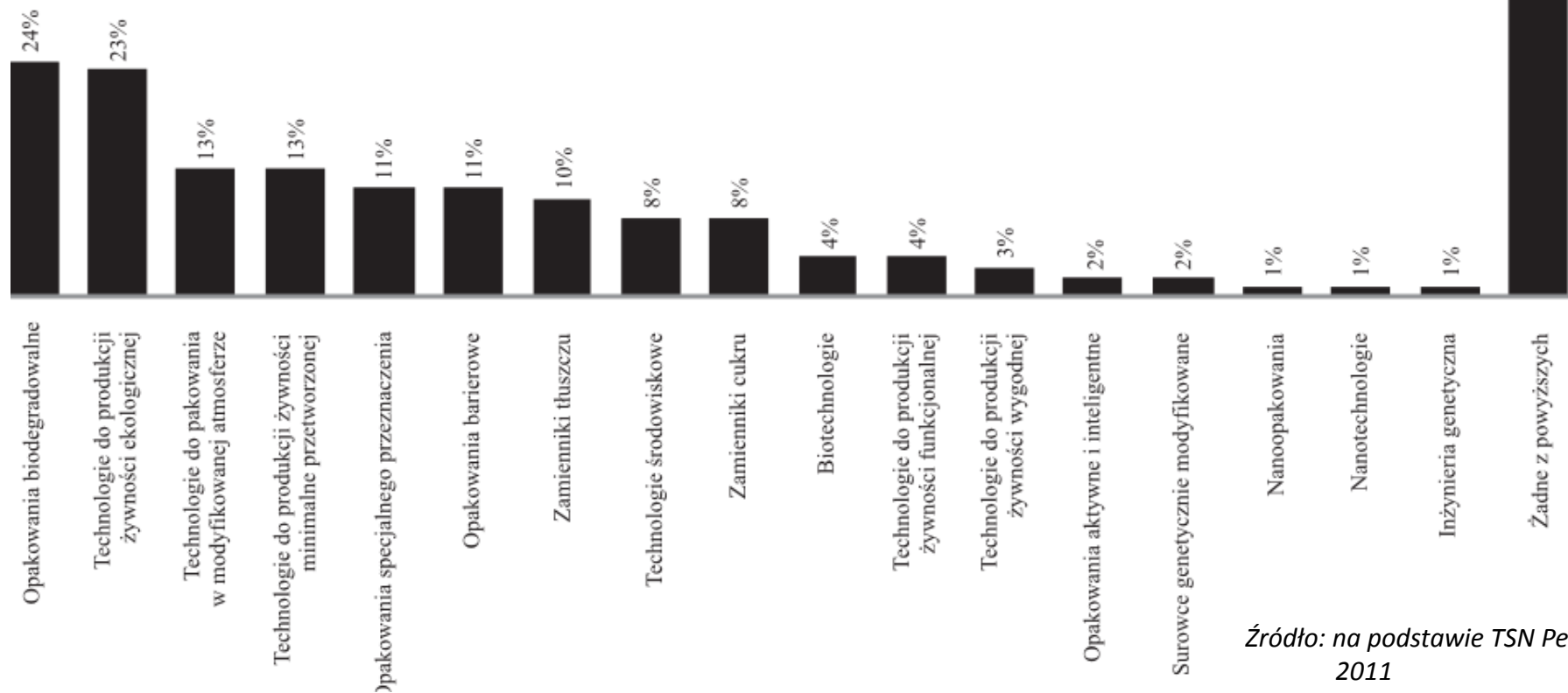
- żywność i zdrowie: zmiany w reżimach odżywiania,
- nowe i w innowacyjnych formach produkty, powiązane ze zmianami stylów życia;
- nowe innowacyjne technologie produkcji;
- tworzenie synergii między wzrostem gospodarczym, ochroną środowiska i rozwojem społecznym;
- zarządzanie łańcuchem żywności ;
- wdrażanie nowych technologii i praktyk w działalności gospodarczej, dotyczących wszystkich aspektów sprawności ekonomicznej, marketingu i kontroli środowiska;
- komunikacja, szkolenia i transfer technologii;
- działania integrujące, zwłaszcza małe i średnie przedsiębiorstwa (sieci, klastry).

TRENDY ROZWOJU PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO

- rozwój małych, ekologicznych gospodarstw
- wysokie bezpieczeństwo żywności
- technologie przyjazne środowisku/zrównoważony rozwój
- rozwój żywności minimalnie przetworzonej
- integracja/kooperacja/wydłużenie łańcucha wartości
- konsolidacja

KOORDYNATOR PROJEKTU

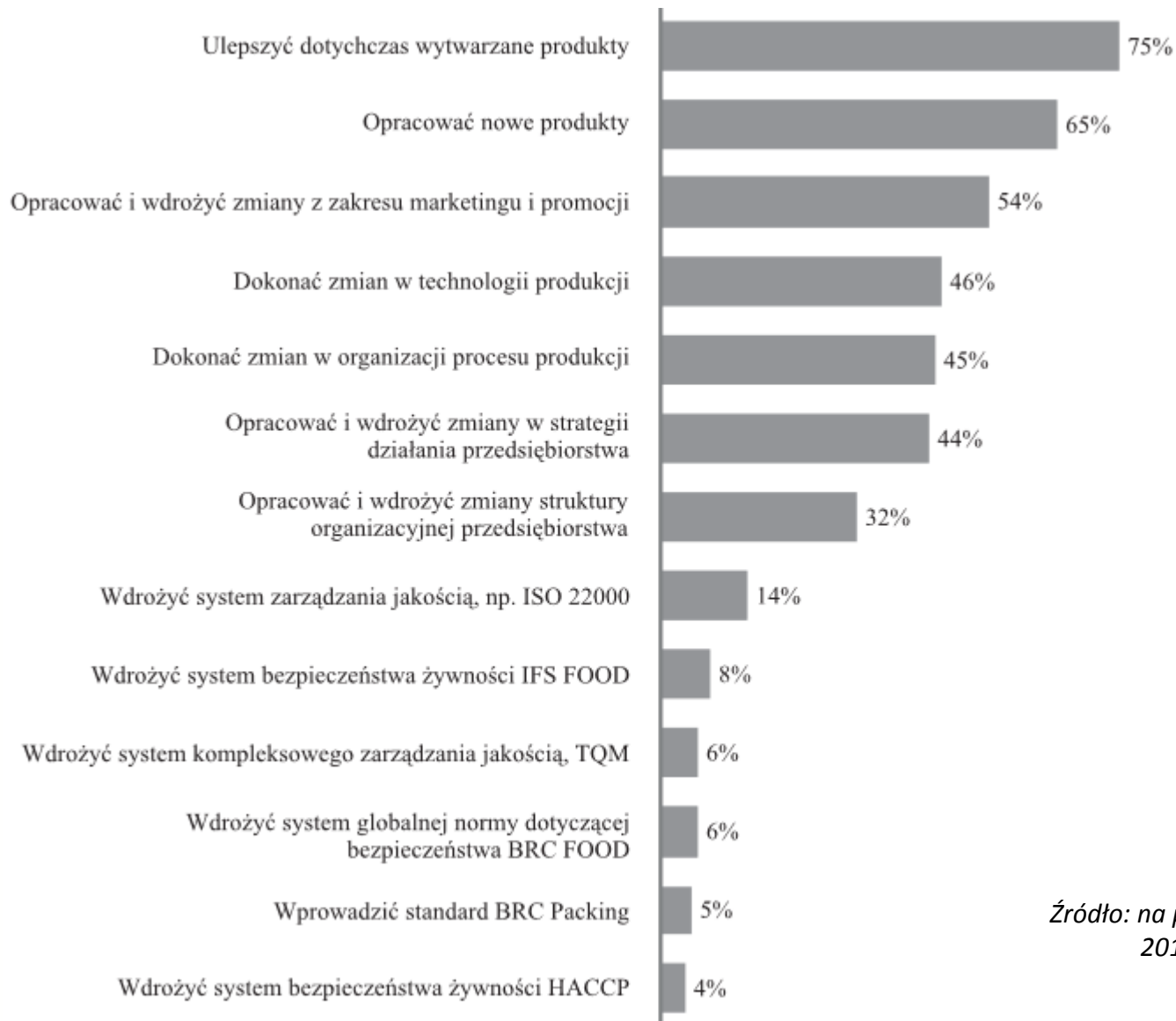
Odsetek firm przetwórstwa spożywczego, wdrażających najnowsze technologie

Źródło: na podstawie TSN Pentor, 2011

KOORDYNATOR PROJEKTU

Planowane zmiany przez polskie firmy przetwórstwa spożywczego

Źródło: na podstawie TSN Pentor,
2011

<http://www.cewep.eu/whatiswastetoenergy/filmalittlelight/711.A Little Light - Polish version.html>

Odpady biodegradowalne i możliwości ich wykorzystania dla budowania przewagi konkurencyjnej branży rolno-spożywczej – jak robią to w Skandynawii.....

KOORDYNATOR PROJEKTU

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

SZWECJA

Gospodarka odpadami

W połowie lat 70. Szwecja była tak samo uzależniona od ropy naftowej jak obecnie Polska od węgla. Gdy jednak w 1973 roku **cena ropy wzrosła aż o 800%**, wprowadzono reglamentację surowców napędowych, paliw ciekłych i stałych, energii cieplnej z elektrociepłowni oraz strumienia ciepłej wody. Wysoka koniunktura przekształciła się w głęboką i długotrwałą dekoniunkturę. Szwedzi dokonali wówczas autentycznej rewolucji energetycznej, przestawiając się na paliwa alternatywne w stosunku do ropy i węgla.

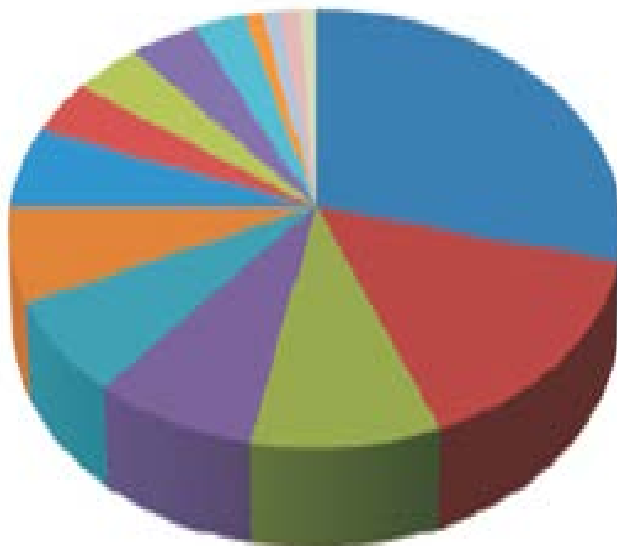
W tym celu parlament przyjął pakiet ustaw, który m.in. zobowiązał gminy do przygotowania i realizowania planów gospodarki lokalnymi zasobami paliw, znacznie podwyższył podatki nałożone na podmioty używające paliw kopalnych, a jednocześnie wprowadził ulgi i zachęty podatkowe dla firm i instytucji wykorzystujących paliwa alternatywne, np. odpady komunalne, przemysłowe i rolnicze oraz zaostrzył normy ochrony środowiska.

Każdy Szwed produkuje ok. 500 kg odpadów rocznie, lecz **tylko 3% jest składowane, a 97% jest odzyskiwane: 35% odpadów poddaje się recyklingowi, prawie 50% jest spalane, z 12% odpadów, na które składają się odpady organiczne, produkowany jest biogaz.**

SZWECJA

Gospodarka odpadami

Struktura bilansu źródeł energii dla produkcji ciepła w Szwecji w roku 2009

- Odpady drzewne 29%
- Odpady komunalne 15%
- Pompy ciepła 9%
- Uszlachetniona biomasa 8%
- Pozostałe odpady drzewne 7%
- Ciepło odpadowe przemysłowe 7%
- Olej opałowy 6%
- Gaz ziemny 4%
- Węgiel 4%
- Torf 4%
- Przemysłowe odpady drzewne 3%
- Gorąca woda 1%
- Energia elektryczna 1%
- Olej sosnowy 1%
- Gaz resztkowy 1%

Źródło: Gunnar Haglund, Czysta Energia 1 1 / 2009

SZWECJA

Gospodarka odpadami

Surowcem, stanowiącym **44% ogólnego bilansu surowców dla produkcji ciepła w Szwecji są odpady.**

Pozwala na to bardzo sprawny system zbierania i segregowania odpadów. Odpady przemysłowe i komunalne przekształcane są w energię elektryczną, ciepłą, nawozy dla rolnictwa i ogrodnictwa oraz materiały do wykorzystania w budownictwie, głównie do budowy dróg.

Jedynie **4% odpadów jest składowanych na wysypiskach odpadów – są to przede wszystkim popioły lotne i żużel paleniskowy.**

Na terenie Szwecji funkcjonują 32 spalarnie odpadów komunalnych.

Ponad 10% energii cieplnej w Szwecji pochodzi ze spalarni śmieci.

Skondensowane spaliny są oczyszczane i używane w sieci ciepłowniczej zamiast wody pitnej.

Odpady organiczne i biodegradowalne przeznaczone są do produkcji biogazu.

Przedsiębiorstwa z sektora gospodarowania odpadami – najczęściej są to wydzielone zakłady komunalne, będące w zarządzie gmin lub miast, produkując własny biogaz, mogą przeznaczyć go na własne potrzeby, a więc efektywnie obniżyć koszty prowadzonej działalności.

SZWECJA

Gospodarka odpadami

Spalarnie odpadów

Spalarnia odpadów,
Wiedeń, Austria

Pneumatyczny system zbiórki odpadów

SZWECJA

Transport niskoemisyjny

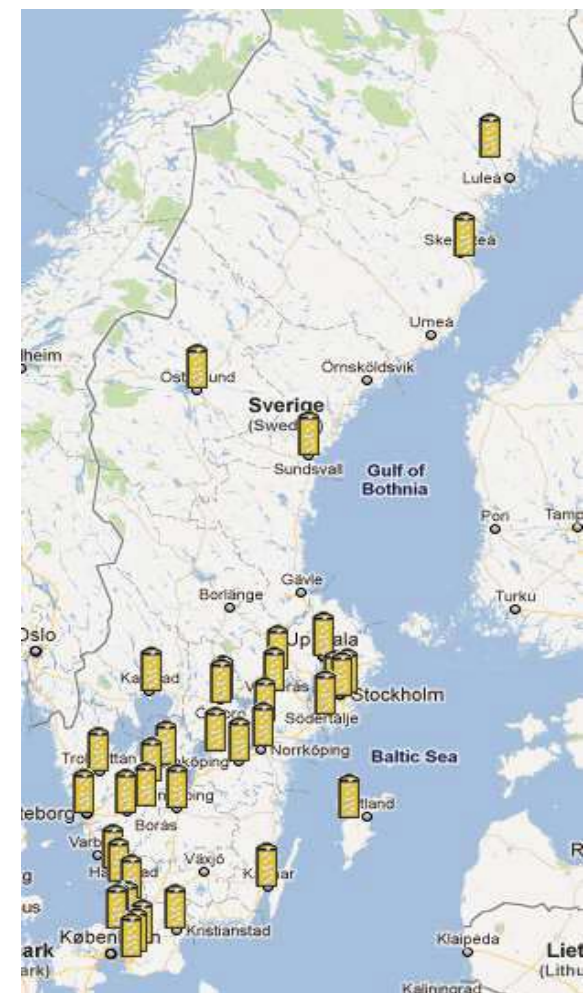
Szwecja zamierza być całkowicie wolna od paliw kopalnych w transporcie publicznym do 2020 roku.

Spośród 27 krajów Europy wytwarzających biogaz, aktualnie 8 wtłacza biometan do gazociągów: Austria, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Norwegia, Szwecja i Szwajcaria. /Źródło: Eurostat 2011/

Szwecja posiada największą liczbę instalacji wzbogacania biogazu do postaci biometanu - 8 instalacji – w UE.

Kraj stawia sobie za cel zwiększenie udziału pojazdów zasilanych biopaliwami i biogazem do roku 2020 do 10%.

W chwili obecnej Szwecja jest w czołówce krajów wykorzystujących biogaz w transporcie. W 7 miejscowościach - Bjuv, Göteborg, Helsingborg, Laholm, Malmö, Falkenberg i Lund – można przetłaczać biogaz do sieci gazu ziemnego. Drugim sposobem dostarczania do stacji tankowania biometanu, poza rurociągiem jest dostarczanie go w kontenerach.

SZWECJA

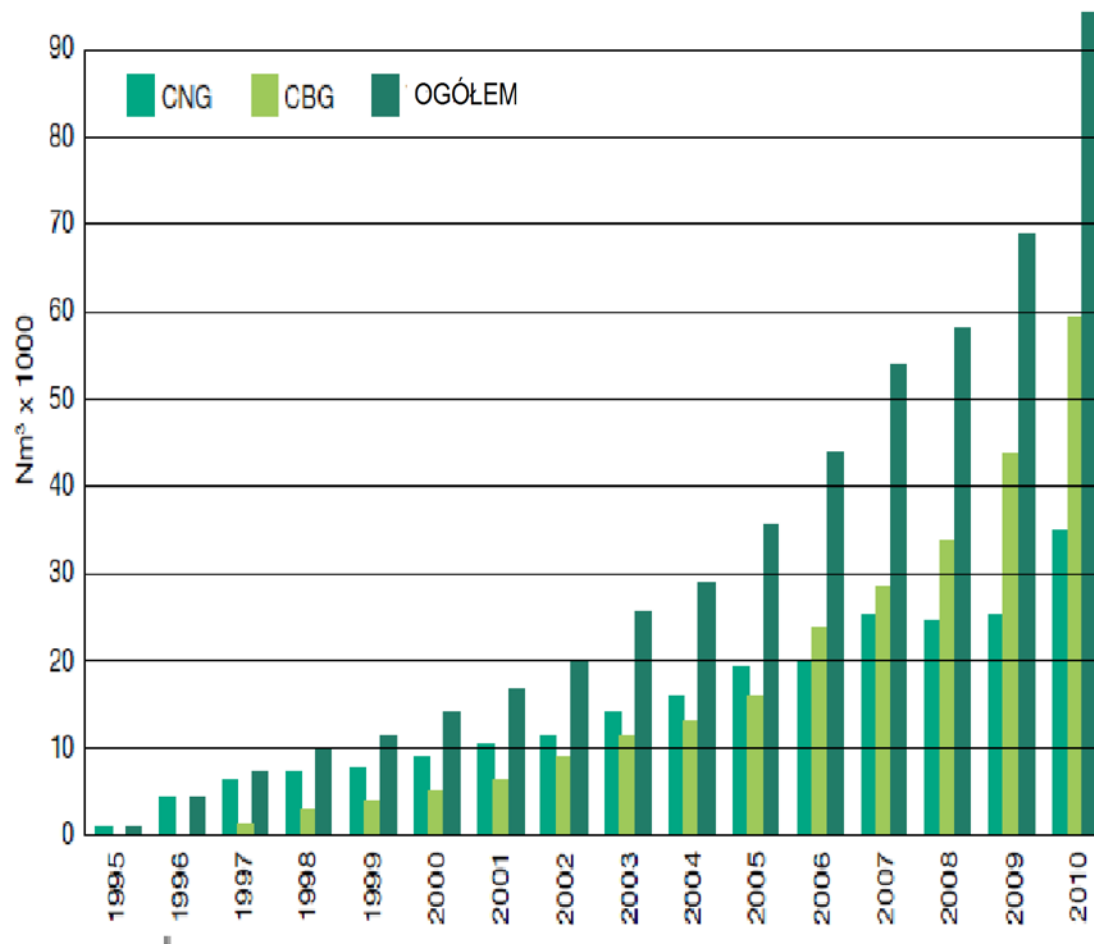
Transport niskoemisyjny

Zużycie gazu pojazdowego w Szwecji rośnie o 20% rocznie.

Wzrasta też permanentnie liczba pojazdów zasilanych biogazem oraz stacji jego tankowania.

Miejska sieć transportowa w wielu miastach min. w Linköping, Vestaras i Uppsali oparta jest wyłącznie na paliwie biogazowym.

Dodatkowo rozwój biogazu jako paliwa w Szwecji wspomagany jest przez dotacje rządu, nadwyżkę jego produkcji, a także niższą cenę elektryczności.

SZWECJA

Transport niskoemisyjny

„Amanda” – pociąg na biogaz w Lingöping

Stacja tankowania autobusów na CBG w Helsingborg

Stacja tankowania biogazu w Västerås

SZWECJA

Transport niskoemisyjny

Sztokholm zajmuje pierwsze miejsce wśród miast w światowym rankingu Green City Index w kategorii „Organizacja zrównoważonego transportu miejskiego”.

55% mieszkańców Sztokholmu chodzi lub jeździ do pracy na rowerze, a sieć transportu publicznego jest dobrze rozwinięta. Miasto szczyli się najwyższym procentem ekologicznie czystych pojazdów w Europie, a **75% pojazdów w publicznej sieci transportowej działa w oparciu o odnawialne źródła energii**.

Miejski autobus na CBG

Ścieżki dla rowerzystów

NORWEGIA

Gospodarka odpadami

W ciągu roku w Oslo zbiera się ponad 200.000 ton odpadów komunalnych, z czego 1% jest ponownie użyty, 27% materiałów zostało odzyskanych, **67% przekształcono w energię** i tylko 5% poszło na wysypisko.

Wiosną 2011 roku oddano do użytku **spalnię i biogazownię w Klemetsrud**, dysponującą zdolnością przerobu 160.000 ton odpadów rocznie, o mocy 55 MW. Odpowiada to zaspokojeniu potrzeb około 59.000 gospodarstw domowych w Oslo.

Zakład powstał 12,5 km od centrum Oslo.

60% paliw stosowanych w miejskich autobusach i innych formach transportu drogowego pochodzi z OZE – z biogazu, pochodzącego z oczyszczalni ścieków.

W Klemetsrud generowanych jest rocznie 6 milionów metrów sześciennych biogazu, które odpowiadają 4 milionom litrów diesla. Instalacja przyjmuje rocznie około 50.000 ton odpadów komunalnych, z możliwością wzrostu do 80.000 ton. Razem z biogazem z oczyszczalni ścieków biogaz z Klemetsrud jest używany jako paliwo w sektorze transportu. **Od roku 2012 z ulic Oslo znikają miejskie autobusy napędzane paliwami kopalnymi. Ich miejsce zajmują pojazdy zasilane biopaliwem.** Obliczono, że powstanie wystarczająca ilość biogazu, by zastąpić paliwo diesla dla floty składającej się z 230 autobusów

Źródła finansowania innowacji technologicznych w branży rolno-spożywczej – nowa perspektywa finansowa 2014-2020

KOORDYNATOR PROJEKTU

Fundusze UE	Budżet UE	Współfinansowanie krajowe		RAZEM
EFRR, EFS, FS	67,3	Środki publiczne	11,9	85,6
		Środki prywatne	6,4	
EFR - ROW	13,2	x	3,9	17,1
EF Rybacki	0,7	x	0,1	0,8
Tzw. polityki lizbońskie (7 Program ramowy, konkurencyjności, TENs, edukacyjny i in.) oraz dot. Bezpieczeństwa i obywatelstwa UE	4,3	x	x	4,3
RAZEM	85,5			108

KOORDYNATOR PROJEKTU

Narodowa Strategia Spójności

16 RPO

PO Infrastruktura i środowisko

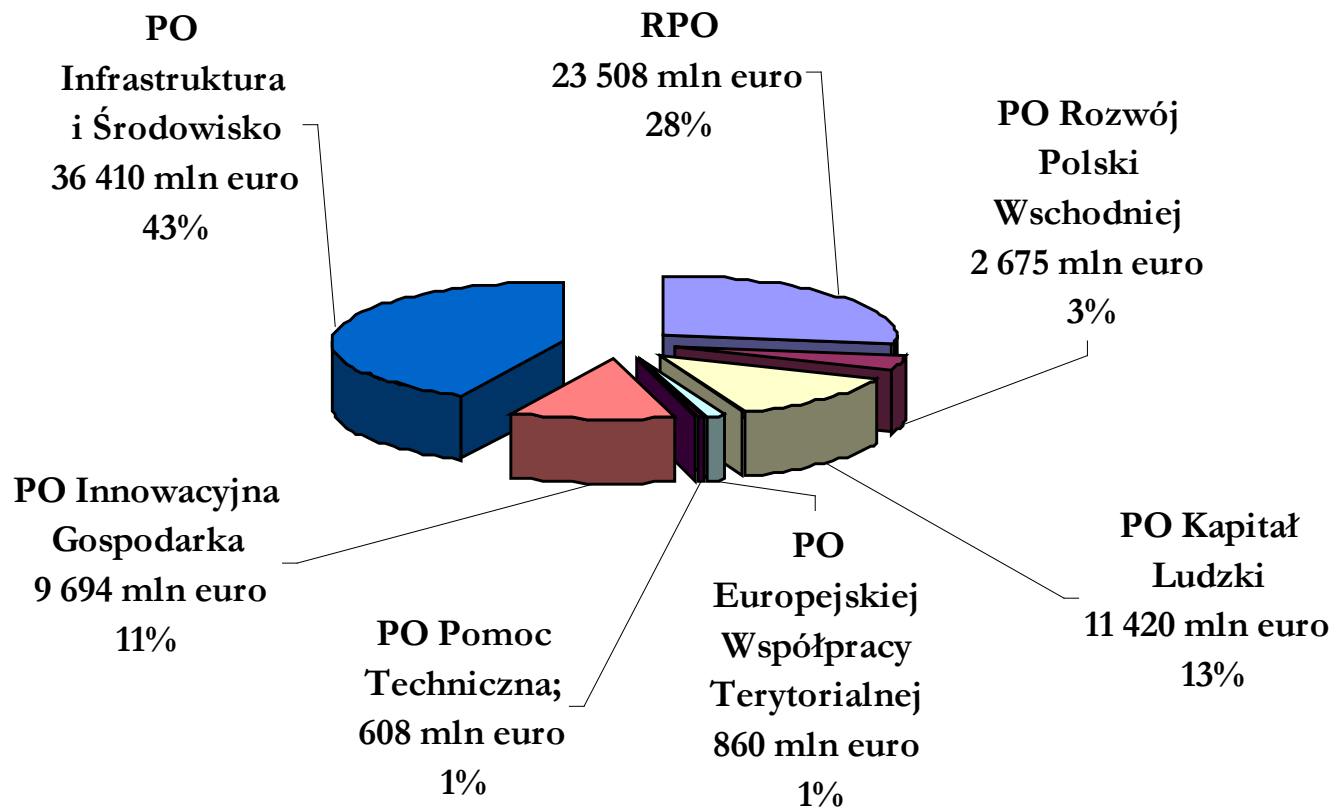
PO Kapitał ludzki

PO Innowacyjna gospodarka

PO Rozwój Polski Wschodniej

PO Europejskiej Współpracy Terytorialnej

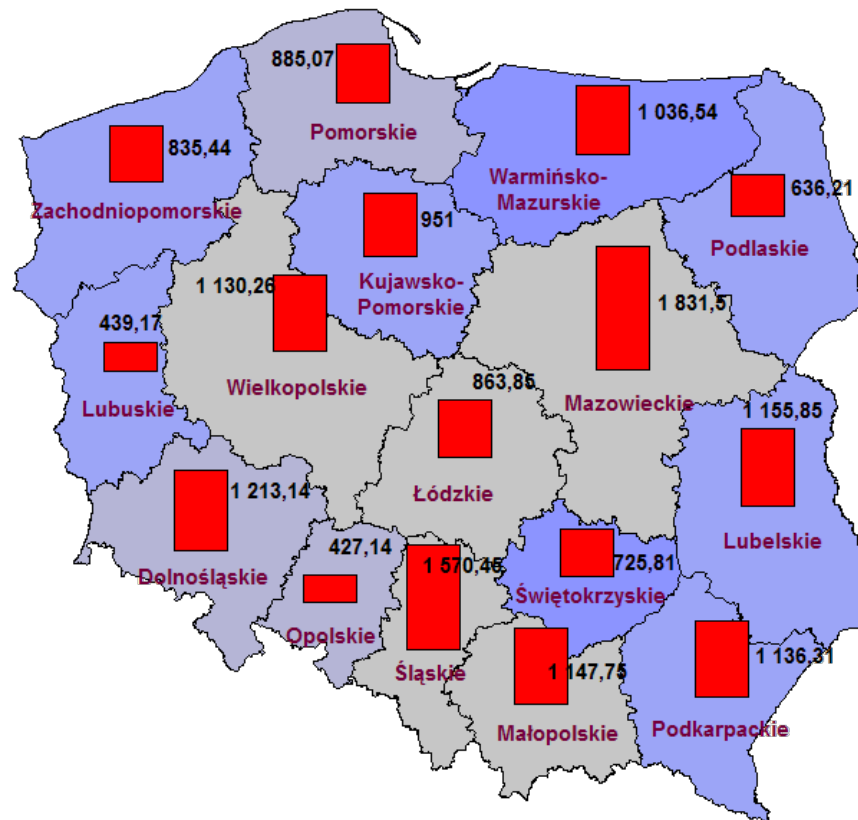
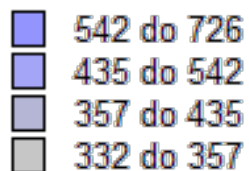
PO Pomoc techniczna

KOORDYNATOR PROJEKTU

Regionalne Programy Operacyjne Podział środków Unii Europejskiej

Środki na 1 mieszkańca (EUR)

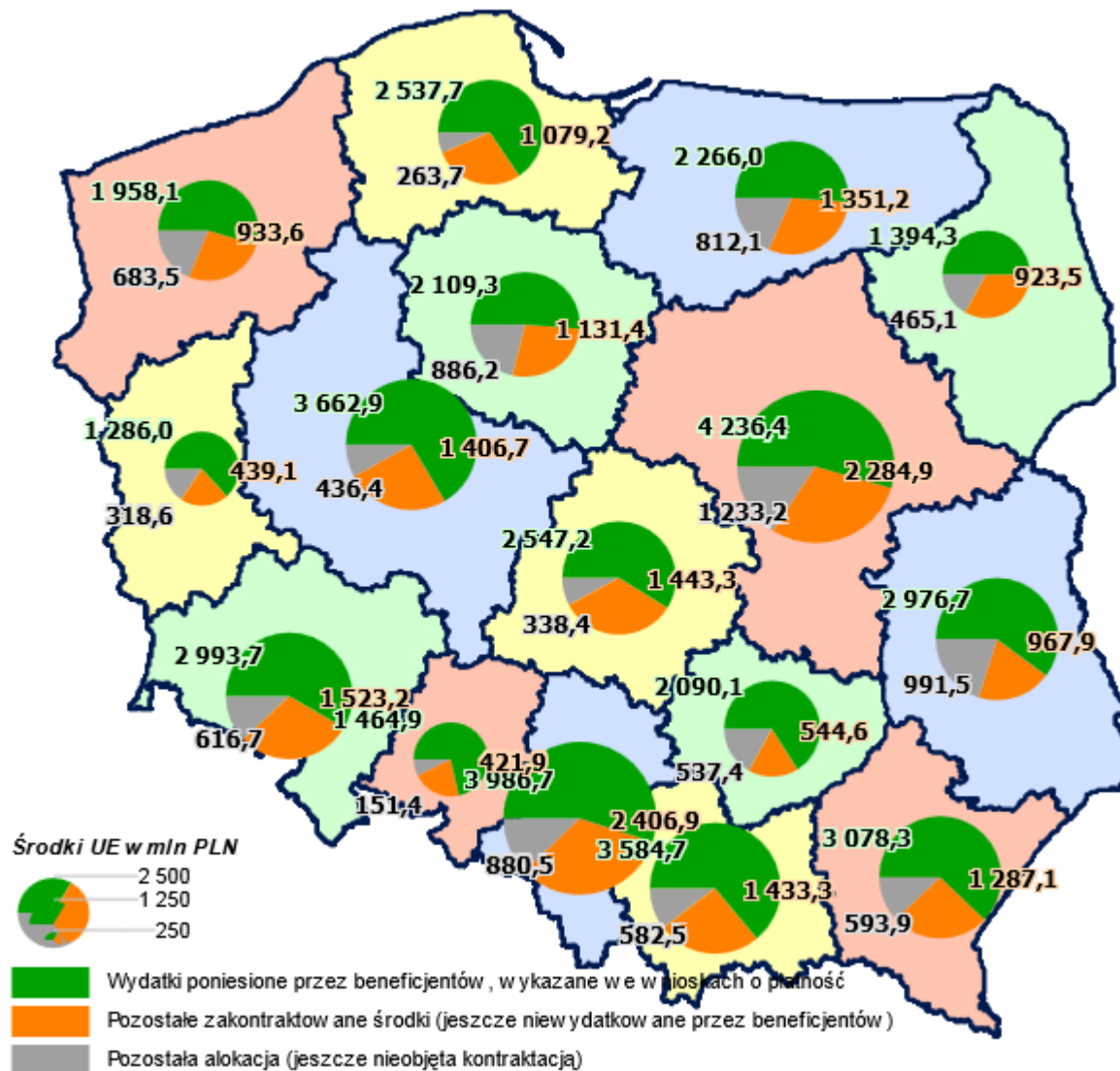

KOORDYNATOR PROJEKTU

Środki dla Województwa Łódzkiego

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Łódzkiego	863,8 mln euro
Program Operacyjny Kapitał Ludzki – komponent regionalny	401,3 mln euro
SUMA	1265,1 mln euro
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006	157 mln euro

KOORDYNATOR PROJEKTU

Polityka Spójności 2014-2020 – *propozycje Komisji Europejskiej*

Jeśli poszukujemy zewnętrznych publicznych źródeł finansowania inwestycji, należy powiązać je z celami strategicznymi Unii Europejskiej, Polski i regionu łódzkiego

KOORDYNATOR PROJEKTU

Polityka Spójności 2014-2020 – propozycje Komisji Europejskiej

Cel:

Realizacja *Strategii Europa 2020* czyli inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju krajów Unii Europejskiej, skoncentrowanie się na wynikach i maksymalizacji wpływu funduszy UE

KOORDYNATOR PROJEKTU

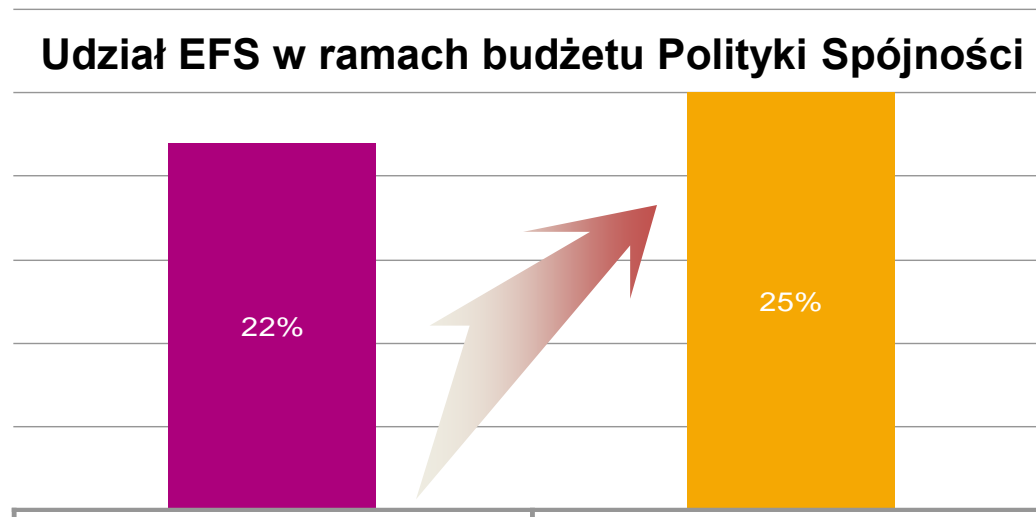
Najważniejsze obszary strategiczne

- Badania i innowacje
- Technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT)
- Konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)
- Przesunięcie w kierunku gospodarki niskoemisyjnej
- Adaptacja do zmian klimatycznych i zapobieganie i zarządzanie kryzysami
- Ochrona środowiska i efektywność wykorzystania zasobów
- Zrównoważony transport i usuwanie wąskich gardeł w kluczowych infrastrukturach sieciowych
- Zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników
- Zwalczanie ubóstwa i integracja społeczna
- Edukacja, rozwijanie umiejętności i kształcenie ustawiczne
- Zdolności instytucjonalne administracji publicznej

KOORDYNATOR PROJEKTU

■ 2007-2013

■ 2014-2020

Całkowite wsparcie z funduszy strukturalnych (EFRR i EFS) będzie stanowić:

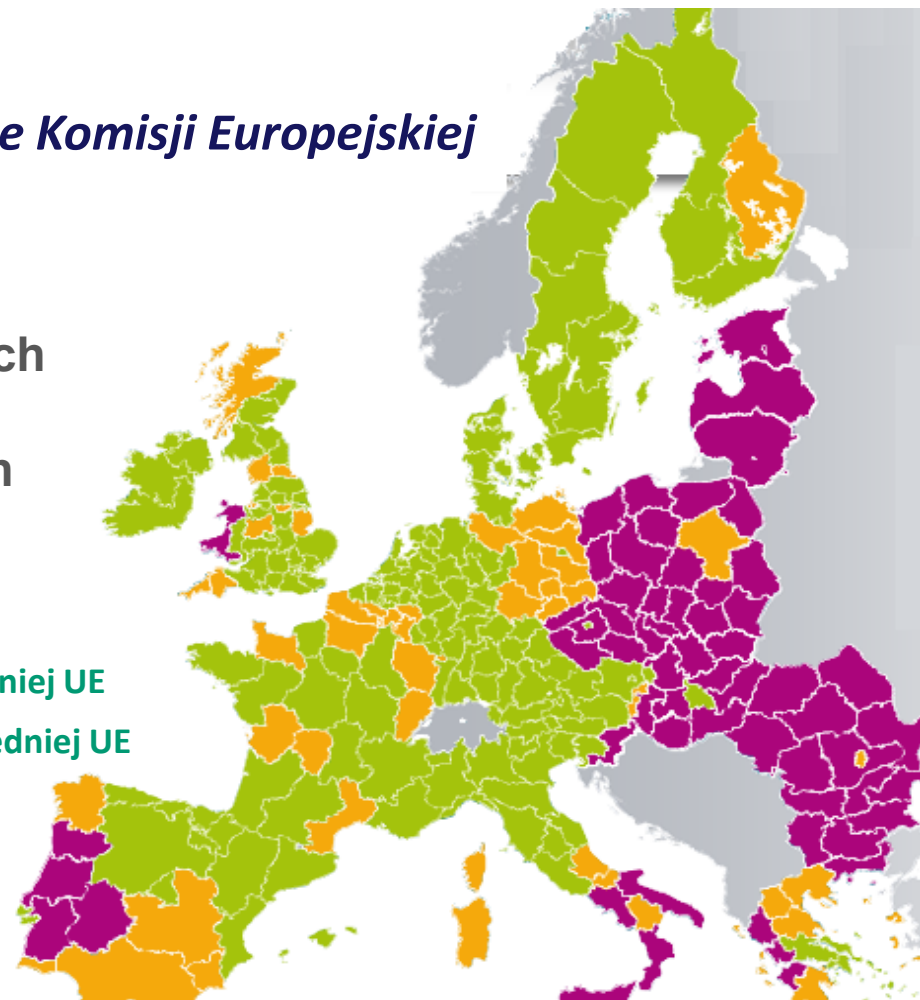
- 25% dla regionów najślabiej rozwiniętych
- 40% dla regionów przejściowych
- 52% dla regionów rozwiniętych

KOORDYNATOR PROJEKTU

Polityka Spójności 2014-2020 – propozycje Komisji Europejskiej

Poziomy dofinansowania

- 75-85 % dla regionów słabo rozwiniętych
- 60 % dla regionów przejściowych
- 50 % dla regionów wysokorozwiniętych

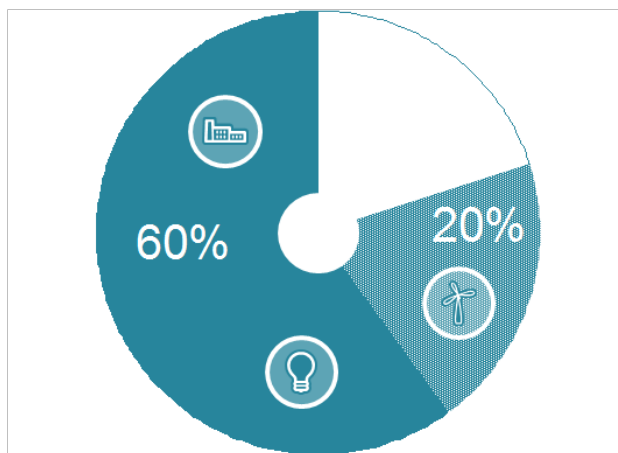
 Regiony słabo rozwinięte, PKB na mieszkańca < 75% średniej UE

 Regiony wysoko rozwinięte, PKB na mieszkańca >90% średniej UE

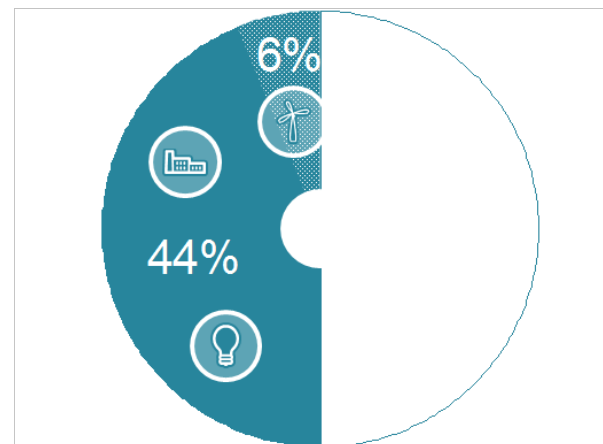
 Regiony przejściowe, 75-90% średniej UE

KOORDYNATOR PROJEKTU

Polityka Spójności 2014-2020 – propozycje Komisji Europejskiej

Dla wysoko i średnio rozwiniętych regionów UE,
w tym województwa mazowieckiego

Dla mniej rozwiniętych regionów UE,
w tym dla Polski i województwa łódzkiego

Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii

Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw

Badania i innowacje

KOORDYNATOR PROJEKTU

Wspieranie krajów członkowskich o PKB/na mieszkańca < 90 % średniej EU27

Inwestowanie w środowisko naturalne

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu i minimalizowanie skutków klęsk żywiołowych
- Gospodarowanie wodą i gospodarka odpadami
- Bioróżnorodność poprzez rozwój zielonej infrastruktury
- Zarządzanie miastami
- Gospodarka niskowęglowa

Inwestowanie w transport

- Trans-Europejskie Sieci Transportowe (TEN-T)
- System transportu niskoemisyjnego i transport miejski

KOORDYNATOR PROJEKTU

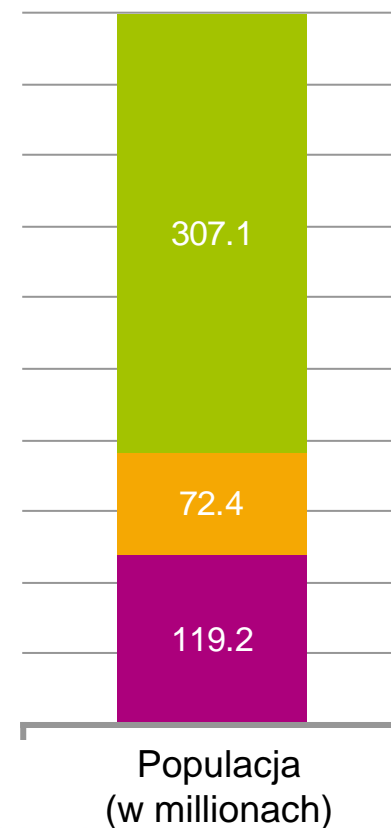
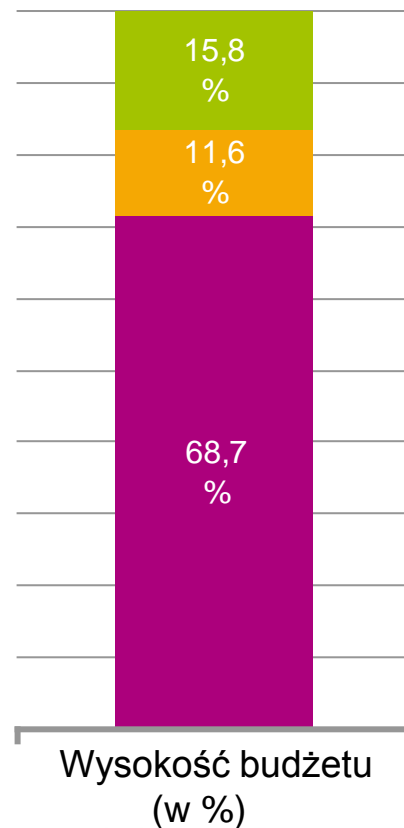
Struktura budżetu UE 2014-2020

■ Regiony słabo rozwinięte

■ Regiony przejściowe

■ Regiony wysoko rozwinięte

Fundusz Spójności	68.7
Regiony słabo rozwinięte	162.6
Regiony przejściowe	38.9
Regiony wysoko rozwinięte	53.1
Europejska współpraca Terytorialna	11.7
Regiony peryferyjne i słabo zaludnione	0.9
Total	336.0

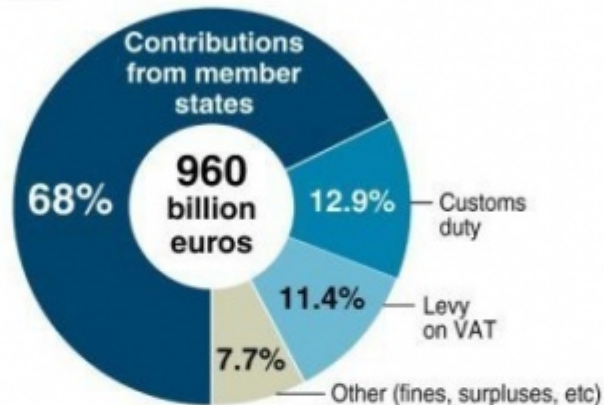
¹ €10 miliardów w ramach Polityki Spójności będzie przeznaczane na tzw. Connecting Europe Facility

KOORDYNATOR PROJEKTU

EU austerity budget 2014-2020

European Union leaders cut the budget for the 1st time in 6 decades

■ Total revenue in percent

■ Expenditure in billions of euros

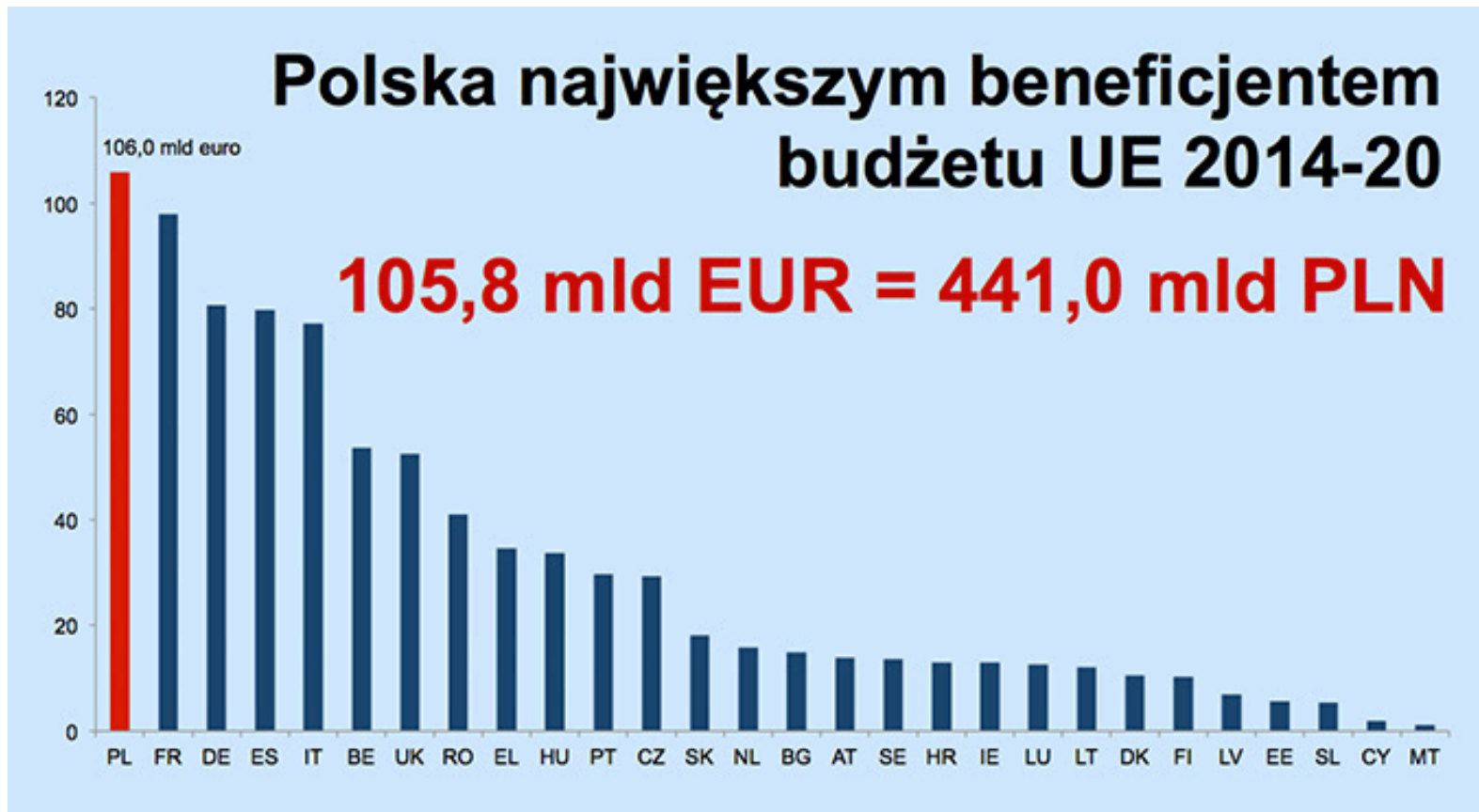
■ Cuts* in billions of euros

**Total cuts*:
87.5 billion euros**

AFP Source: EU

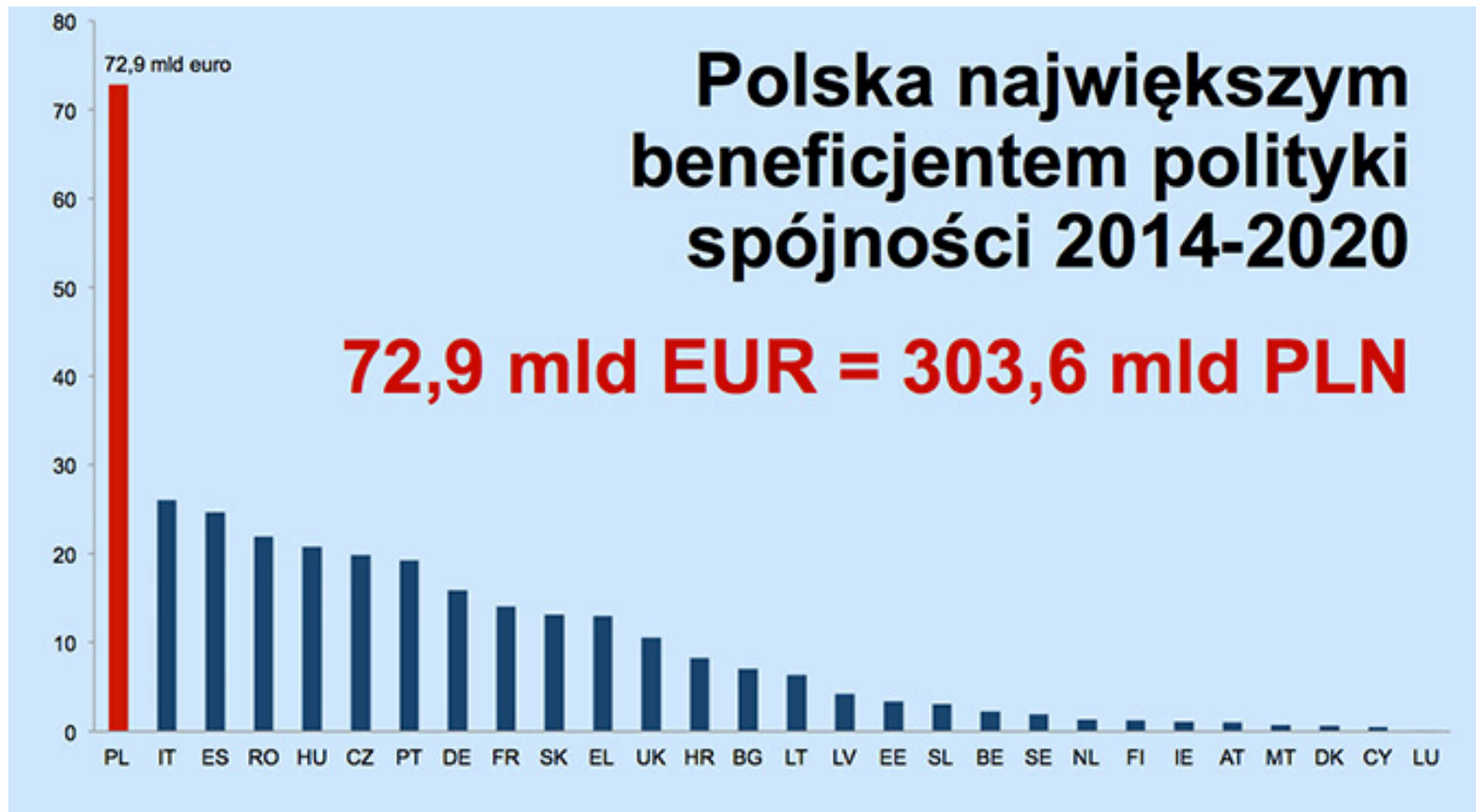
* Compared to European Commission's original budget proposal (Nov 2012)

KOORDYNATOR PROJEKTU

KOORDYNATOR PROJEKTU

KOORDYNATOR PROJEKTU

KOORDYNATOR PROJEKTU

13.03.2013 (IAR)

Parlament Europejski przyjął rezolucję odrzucającą porozumienie w sprawie unijnego budżetu. Kompromis w sprawie planów finansowych na lata 2014-2020 zawarto 08 lutego podczas szczytu Rady Europejskiej.

W głosowaniu wzięło udział 690 europosłów. Za odrzuceniem ustaleń Rady Europejskiej było 506 eurodeputowanych, za było 161, a 23 wstrzymało się od głosu.

Jak informują na Twitterze polscy europosłowie, teraz rozpoczną się ponowne negocjacje z pozostałymi unijnymi instytucjami. Głosowanie nad unijnym budżetem odbędzie się w czerwcu.

KOORDYNATOR PROJEKTU

Jeśli poszukujemy zewnętrznych publicznych źródeł finansowania, warto zastanowić się nad włączeniem w projekty efektów ekologicznych

KOORDYNATOR PROJEKTU

Green Investment Scheme /GIS/ w Polsce. Zazielenianie - inwestycja dla klimatu.

http://www.youtube.com/watch?v=9dPFuGLUrXE&feature=em-share_video_user

KOORDYNATOR PROJEKTU

NFOŚiGW + NCBIR

Ekoinnowacje

Rozwój i wdrażanie technologii

Współpraca naukowo-badawcza

KOORDYNATOR PROJEKTU

Celem Programu Gekon jest dofinansowywanie projektów obejmujących realizację badań naukowych, prac rozwojowych oraz wdrożenie innowacyjnych technologii proekologicznych w obszarach:

- 1) Środowiskowe aspekty pozyskiwania gazu niekonwencjonalnego;
- 2) Efektywność energetyczna i magazynowanie energii;
- 3) Ochrona i racjonalizacja wykorzystania wód;
- 4) Pozyskiwanie energii z czystych źródeł;
- 5) Nowatorskie metody otrzymywania paliw, energii i materiałów z odpadów oraz recyklingu odpadów.

KOORDYNATOR PROJEKTU

Jeśli poszukujemy zewnętrznych publicznych źródeł finansowania, warto zastanowić się nad Funduszem Pożyczkowym Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w ramach inicjatywy JEREMIE

KOORDYNATOR PROJEKTU

Fundusz Pożyczkowy został utworzony ze środków pożyczki globalnej, udzielonej Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. z Łódzkiego Regionalnego Funduszu Powierniczego, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, jako instrumentu inżynierii finansowej w rozumieniu Rozporządzenia Nr 1083/2006 oraz wkładu własnego ŁARR S.A., pochodzącego ze środków budżetu państwa przekazanych na działalność pożyczkową dla MSP przez Wojewodę Łódzkiego.

KOORDYNATOR PROJEKTU

JEREMIE to nowa **POZADOTACYJNA** forma wsparcia dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, która oferuje niskooprocentowane kredyty, pożyczki i poręczenia w ramach zwrotnych instrumentów finansowych.

Pożyczki w ramach inicjatywy **JEREMIE** mogą być przeznaczane na finansowanie projektów o charakterze inwestycyjnym oraz projektów realizujących cele gospodarcze przyczyniające się do rozwoju MSP.

KOORDYNATOR PROJEKTU

Beneficjentami inicjatywy JEREMIE są przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa łódzkiego lub realizujące projekt na terenie naszego województwa, które:

- **znajdują się w początkowej fazie rozwoju (nie posiadają historii kredytowej)**
- **nie mogą uzyskać wsparcia finansowego z instytucji finansowych.**

Z inicjatywy JEREMIE może skorzystać przedsiębiorca pod warunkiem, że:

- **zatrudnia od 1 do 250 pracowników,**
- **ma obrót roczny w wysokości do 50 mln €**
- **posiada sumę bilansową do 43 mln €**
- **nie posiada wystarczających środków na realizację projektu.**

KOORDYNATOR PROJEKTU

Pożyczki mogą zostać przeznaczone na sfinansowanie wydatków inwestycyjnych takich, jak:

- koszty nabycia nieruchomości zabudowanych
- koszty wykonania robót budowlanych
- koszty nabycia lub wytworzenia maszyn, urządzeń i wyposażenia
- koszty zakupu sprzętu komputerowego oraz oprogramowania
- koszty zakupu samochodów specjalnych

KOORDYNATOR PROJEKTU

Pożyczki udzielane są w kwotach:

- od 15.000 zł do 1.000.000 zł
- do 80 % kosztów inwestycji netto

Okres spłaty pożyczki wynosi:

- maks. 60 miesięcy
- dopuszcza się maks. 3 miesiące karencji w spłacie kapitału

Niewątpliwą zaletą pożyczek z Funduszu Pożyczkowego jest ich oprocentowanie, które nie może przekroczyć połowy oprocentowania kredytu lombardowego ustalonego przez Radę Polityki Pieniężnej i obecnie wynosi od 2,00% - 2,50% w zależności od okresu spłaty pożyczki.

KOORDYNATOR PROJEKTU

Pożyczki udzielane w ramach Funduszu Pożyczkowego stanowią pomoc de minimis i są udzielane zgodnie z zasadami pomocy de minimis określonymi w rozporządzeniu MRR w sprawie udzielania pomocy ze środków instrumentów inżynierii finansowej w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Inicjatywa JEREMIE
dla rozwoju regionu łódzkiego

KOORDYNATOR PROJEKTU

Powodzenia!

Dziękuję za uwagę dr Ewa Kochańska

KOORDYNATOR PROJEKTU

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

